

Wind in/uit de zeilen?

Naast het federale verhaal van de offshore-windparken, leek een aanvullende stand van zaken van diezelfde sector op Vlaamse bodem ons wel nuttig. Hoeveel zijn er, hoeveel komen er nog bij? Maar vooral: worden de vooropgestelde doelstellingen in Vlaanderen gehaald? Enig onderzoek door de afdeling Monitoring en Onderzoek van Ruimte Vlaanderen leverde een paar ontvullende conclusies op.

Windenergie in Vlaanderen – een ruimtelijk beleid in beweging

SOPHIE DE MULDER, VEERLE STROSSE, KATLEEN VERMEIREN
[BELEIDSMEDEWERKERS BIJ DE AFDELING MONITORING EN ONDERZOEK VAN HET DEPARTEMENT RUIMTE VLAANDEREN]

Wie geregeld de autosnelweg op moet, kon er de afgelopen jaren niet naast kijken. Het bouwen van windturbines lijkt in opmars te zijn. Toch liet de Vlaamse Windenergie Associatie (VWEA) in een persbericht op 3 januari 2014 weten dat voor het tweede jaar op rij het nieuw geïnstalleerde vermogen afneemt. Is deze dalende trend ook terug te vinden bij het aantal aanvragen voor windturbines? Omdat het departement Ruimte Vlaanderen de stedenbouwkundige vergunningen aflevert voor grote windturbines, kan het een beeld schetsen van de evolutie van het aantal stedenbouwkundige aanvragen, de toekenning van vergunningen en de bouw ervan.

Hernieuwbare energie in een globaal, Europees en Vlaams beleid

Het discours rond hernieuwbare energie hangt nauw samen met de vermindering van de broeikasemissies. Het bekendste verdrag dat de vermindering van uitstoot op globale schaal regelt, is zonder twijfel het Kyoto-protocol uit 1997. België beloofde zijn emissies ten opzichte van 1990 met 7,5 procent te verminderen tegen 2008-2012 (Nationale Klimaatcommissie, 2009). De 'Energy Roadmap 2050' van de Europese Commissie (2011) heeft de ambitie om op Europees niveau de broeikasemissies met 20 procent tegenover 1990 te doen dalen en het aandeel van hernieuwbare energie tot 20 procent te laten stijgen tegen 2020. Tegen 2050 moeten de broeikasemissies zelfs tot 80-90 procent dalen tegenover 1990. Voor België betekent dit dat het tegen 2020 13 procent van het bruto finaal energiegebruik uit hernieuwbare energie moet halen. Het Vlaams regeerakkoord 2009-2014 gaf aan dat Vlaanderen zich wil engageren om voor een billijk aandeel bij te dragen in de Belgische doelstelling. Daarbij moet ernaar gestreefd worden een zo groot mogelijk deel, en bij voorkeur het geheel, van de doelstelling binnenlands te bewerkstelligen.

Het thema 'hernieuwbare energie' vind je ook terug in het energieproject van 'Vlaanderen in Actie' (ViA). De ambitie van ViA is om tegen 2050 voor de energiebehoefte binnen Vlaanderen

zoveel mogelijk te putten uit hernieuwbare of groene energiebronnen, die zich bovendien op Vlaamse bodem bevinden. Dit laatste impliceert dat de beschikbare groene energiebronnen maximaal benut worden.

ViA wil ook investeren in de uitbouw van een slim elektriciteitsnetwerk of '*smart grid*', dat traditionele vormen van energieproductie met hernieuwbare kan combineren. De technologie van het '*smart grid*' maakt het mogelijk energie die door gebruikers zelf opgewekt wordt te transporteren. Men verwacht namelijk dat consumenten in de toekomst meer elektriciteit zullen gaan produceren (zonnepanelen, windmolens, warmtekrachtkopeling).

In 2013 berekende de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) in zijn 'Rapport Hernieuwbare energie – Inventaris 2012' dat het aandeel hernieuwbare energie in het bruto finaal energieverbruik in Vlaanderen 5,5 procent bedroeg. In 2005 was dit cijfer nog maar 1,3 procent. De totale bruto groene stroomproductie is in 2012 met 36 procent gestegen ten opzichte van 2011. Ten opzichte van 2005 is de bruto groene stroomproductie toegenomen met factor 5,5.

Volgens hetzelfde VITO-rapport bedroeg het aandeel groene stroomproductie door windkracht ten opzichte van de totale bruto groene stroomproductie in 2012 11,6 procent. De bruto elektriciteitsproductie door wind steeg met 21 procent ten opzichte van 2011. Windenergie vormt de derde belangrijkste vorm van groene stroomproductie.

Het Vlaams Agentschap voor Energie (VEA) geeft uitvoering aan een duurzaam energiebeleid, dat vooral rationeel energiegebruik en milieuvriendelijke energieproductie wil stimuleren. VEA stelde in april 2013 een consultatiedocument op naar aanleiding van een stakeholdersoverleg. In dat document, dat ook beschikbaar is op de website van VEA, licht het agentschap een evolutievoorstel van bruto groene stroomproductie en indicatieve subdoelstellingen voor 2020 toe. Uit de cijfers van het rapport blijkt dat er vooral een groei voor wind- en zonne-energie verwacht wordt.

Volgens dat document wordt er aangenomen dat er voor windenergie jaarlijks 80 MW aan windturbinevermogen wordt bijgeplaatst, goed voor een jaarlijkse energieproductie van 160 miljoen kWh.